

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας, της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας με την προώθηση της παγκόσμιας ρυθμιστικής συνεργασίας, με την υποστήριξη ενός ανανεωμένου πολυμερούς εμπορικού συστήματος και με τη μείωση των επιδοτήσεων που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό της αγοράς»

(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(2020/C 364/05)

Εισηγητής: ο κ. **Georgi STOEV**

Συνεισηγητής: ο κ. **Thomas STUDENT**

Απόφαση της συνόδου ολομέλειας	20.2.2020
Νομική βάση	Άρθρο 32 παράγραφος 2 του εσωτερικού κανονισμού Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας
Αρμόδιο τμήμα	CCMI
Έγκριση από το τμήμα	26.6.2020
Έγκριση από την ολομέλεια	16.7.2020
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	553
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	211/1/3

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Ρήξεις όπως ο κορονοϊός (COVID-19) απειλούν να οδηγήσουν σε αδιέξοδο την παγκόσμια οικονομία και την κοινωνική ζωή. Οι επιπτώσεις της εν λόγω νόσου συνεπάγονται ύφεση στις ΗΠΑ, στην ΕΕ, στην Ιαπωνία και σε άλλες περιοχές του κόσμου, εξαιρετικά αργή ανάπτυξη στην Κίνα και τεράστιες απώλειες όσον αφορά την παραγωγή. Οι κυβερνήσεις πρέπει να αντισταθμίσουν τις οικονομικές ζημιές με δημοσιονομικές και νομισματικές πολιτικές και να αντιμετωπίσουν τις αναμενόμενες αλλαγές στο οικονομικό μοντέλο. Η ΕΟΚΕ τονίζει την ανάγκη για αποδοτικά επιχειρηματικά μοντέλα και μηχανισμούς εμπορικής άμυνας, ιδίως όσον αφορά την Ασία, και επισημαίνει ότι 36 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στην ΕΕ εξαρτώνται από το εξαγωγικό δυναμικό της ΕΕ και ότι το μερίδιο της απασχόλησης της ΕΕ που υποστηρίζεται από τις πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών στον υπόλοιπο κόσμο σε σχέση με τη συνολική απασχόληση αυξήθηκε από 10,1 % το 2000 σε 15,3 % το 2017 ⁽¹⁾. Η δημοσιονομική, οικονομική και κοινωνική απάντηση στην κρίση είναι απαραίτητη για την πρόληψη των αρνητικών της επιπτώσεων σε αυτούς και σε άλλους τομείς.

1.2. Η κρίση του κορονοϊού αναμένεται να οδηγήσει την ΕΕ, στο πλαίσιο της γενικής αναδιατύπωσης της βιομηχανικής πολιτικής που επιβάλλεται από την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και την ψηφιοποίηση, να ενισχύσει τους τομείς του εξοπλισμού υγείας και των φαρμακευτικών προϊόντων, με σκοπό να διασφαλίσει την κοινή κυριαρχία και αυτάρκεια της ΕΕ σε αυτούς τους τομείς. Η σύνταξη της παρούσας γνωμοδότησης ξεκίνησε πριν από την έκρηξη μιας απρόβλεπτης κρίσης στον τομέα της υγείας και της οικονομίας που θα αλλάξει τις οικονομίες μας και τα πρότυπα παγκοσμιοποίησης βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα. Αν και αυτή η κρίση δεν είναι το βασικό θέμα της γνωμοδότησης, έχει και θα έχει τεράστιο αντίκτυπο στους τομείς και τα θέματα που συζητούνται στα επόμενα σημεία. Είναι ήδη προφανές ότι αυτή η κρίση ωθεί ορισμένες περιοχές του πλανήτη σε ένα νέο κύμα προστατευτισμού και οικονομικού εθνικισμού, τόσο παγκοσμίως όσο και εντός της ΕΕ. Όλοι αυτοί οι παράγοντες λαμβάνονται υπόψη, στον μέγιστο δυνατό βαθμό μέχρι σήμερα, κατά οριζόντιο τρόπο στο πλαίσιο της παρούσας γνωμοδότησης.

1.3. Η ΕΟΚΕ συμπεριφέρει την άποψη ότι οι διεθνείς επιχειρήσεις και το εμπόριο έχουν τη δυνατότητα να συμβάλουν στην παγκόσμια ανάπτυξη, που προκύπτει από υψηλότερο βαθμό εξειδίκευσης, από οικονομίες κλίμακας, από προηγμένες παγκόσμιες αλυσίδες αξίας και από τη διάδοση της έρευνας και των τεχνολογιών. Θα πρέπει επίσης να γίνει αναφορά στην μετατόπιση από τις αλυσίδες αξίας στα δίκτυα προστιθέμενης αξίας, από τη γραμμικότητα στην κυκλικότητα και από τα υλικά στα άυλα αγαθά, γεγονός το οποίο θα απαιτήσει προσαρμοστικότητα εκ μέρους του κλάδου.

⁽¹⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf

1.4. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι η πολιτική της ΕΕ πρέπει να διασφαλίσει ότι οι συμμετέχοντες στη βιομηχανική ανάπτυξη δεν πέφτουν θύματα αθέμιτου οικονομικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού ντάμπινγκ. Όσον αφορά τις επείγουσες πολιτικές που πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή, η ΕΕ αντιμετωπίζει τις ακόλουθες προκλήσεις: την αγορά των ΗΠΑ για τις εξαγωγές της ΕΕ, τη δυνητική συνεργασία της ΕΕ με τις ΗΠΑ, τον μελλοντικό ρόλο της Κίνας και την ανάγκη αναδιάρθρωσης του ΠΟΕ. Οι βιομηχανίες θα πρέπει να καταστούν παράγοντες για την προώθηση λύσεων στις κοινωνικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις, δημιουργώντας νέα αξία για την κοινωνία.

1.5. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι η παγκοσμιοποίηση χωρίς ρύθμιση οδηγεί σε αυξημένη ανισότητα, σε πίεση μείωσης επί των εταιρειών, των μισθών και των συνθηκών εργασίας καθώς και σε αποδυνάμωση της κοινωνικής ασφάλισης. Τούτο θα μπορούσε να αποτελέσει πραγματική απειλή για τα ευρωπαϊκά κοινωνικά πρότυπα. Η άναρχη παγκοσμιοποίηση έχει επίσης αρνητικές επιπτώσεις στα περιβαλλοντικά πρότυπα. Η ΕΟΚΕ ανησυχεί ότι οι ευρωπαϊκές εταιρείες και οι θέσεις εργασίας δέχονται πιέσεις από αθέμιτες εμπορικές πρακτικές που δεν βασίζονται στην αγορά και δεν τηρούν τις διεθνείς κοινωνικές και περιβαλλοντικές συμφωνίες. Η βιομηχανία της ΕΕ θα πρέπει να αξιοποιήσει το μοναδικό πλεονέκτημά της συνδυάζοντας τις ευρωπαϊκές αξίες, τις νέες τεχνολογίες με μια προσανατολισμένη στο μέλλον προσέγγιση. Η ενιαία αγορά είναι καθοριστικής σημασίας για την ευρωπαϊκή βιομηχανία και για τη διάδοση της καινοτομίας — όχι μόνον όσον αφορά τις ψηφιακές τεχνολογίες, αλλά και άλλες βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής (KET), όπως η βιοτεχνολογία. Ο ρόλος της κοινωνικής και της περιφερειακής συνοχής καθώς και του κοινωνικού διαλόγου για τη διασφάλιση της κοινωνικής αποδοχής του βιομηχανικού μετασχηματισμού ενδείκνυται επίσης να υπογραμμιστεί.

1.6. Η βιομηχανική στρατηγική και η εμπορική πολιτική της ΕΕ δεν πρέπει να υπονομεύουν τις προσπάθειες της για την παροχή αναπτυξιακής βοήθειας σε τρίτες χώρες, και η ΕΟΚΕ συνιστά την υιοθέτηση μιας ισορροπημένης προσέγγισης, με καλύτερο συντονισμό και καλύτερο συνδυασμό της εθνικής αναπτυξιακής βοήθειας, όσον αφορά τις πιο ευάλωτες οικονομίες. Η ΕΟΚΕ ανησυχεί ότι η κλιμάκωση των μέτρων μη συμμόρφωσης στο πλαίσιο του ΠΟΕ και οι νέες διακρίσεις μη δασμολογικού χαρακτήρα ενέχουν τον κίνδυνο επιβολής υπερβολικών και αμοιβαίων κανονιστικών επιβαρύνσεων με αποτέλεσμα να καταστούν ο νέος κανόνας στο παγκόσμιο εμπόριο. Τα υφιστάμενα προγράμματα στήριξης και η παρακολούθηση από την ΕΕ θα πρέπει να επαναξιολογηθούν, σύμφωνα με τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ, για την υποστήριξη των κρατών μελών της ΕΕ, των εταιρών, των επιχειρήσεων και των εργαζομένων που πλήττονται από την οικονομική κρίση και τους εμπορικούς πολέμους, καθώς και για τη μείωση της επιβάρυνσης που υφίστανται.

1.7. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι, για την αντιμετώπιση των εξωτερικών προκλήσεων, η εσωτερική αγορά της ΕΕ πρέπει να καταστεί «το καλύτερο μέρος για επενδύσεις». Η νέα βιομηχανική στρατηγική και όλες οι άλλες μοχλεύσεις θα πρέπει να αξιολογηθούν σε σχέση με την ικανότητά τους να προωθούν και να στηρίζουν επενδύσεις στους τομείς της βιομηχανίας, της ενέργειας, των μεταφορών και των ψηφιακών υποδομών μέσω μιας διευρυμένης προσέγγισης για τη συνδεσιμότητα. Η επανεξέταση των συγχωνεύσεων και των εξαγορών και των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις θα μπορούσε να θέσει την ΕΕ σε πιο ισότιμη βάση έναντι του παγκόσμιου ανταγωνισμού. Όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα οφέλη της παγκοσμιοποίησης κατανομούνται δίκαια και μετριάζονται οι αρνητικές επιπτώσεις σε παγκόσμιο, σε περιφερειακό και σε τοπικό επίπεδο.

Ένα κοινό σύστημα για τις άμεσες ξένες επενδύσεις θα συμβάλει στο να διασφαλιστεί ότι οι τόκοι θα μπορούν να αξιοποιούνται σε στρατηγικά στοιχεία ενεργητικού, όπως οι υποδομές ζωτικής σημασίας, οι τεχνολογίες καίριας σημασίας και η ασφάλεια του εφοδιασμού με συντελεστές παραγωγής που έχουν κρίσιμη σημασία. Με την εφαρμογή των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις απαιτούνται αποτελεσματικά μέσα εμπορικής άμυνας και ένα άρτιο δίκτυο συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ) για την αντιμετώπιση των παράνομων πρακτικών, την εμβάθυνση της ρυθμιστικής σύγκλισης και την προώθηση προτύπων βιωσιμότητας, μειώνοντας έτσι τις στρεβλώσεις της αγοράς.

1.8. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία της για την πρόσφατη αρνητικότητα όσον αφορά το διεθνές εμπόριο και την παγκοσμιοποίηση και την άνοδο των λαϊκιστικών κινημάτων που προτρέπουν τον αυξημένο εθνικισμό. Πιστεύει ότι ο προστατευτισμός και ο εθνικισμός δεν μπορούν να δώσουν τις σωστές απαντήσεις σε οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα. Οι μεσοπρόθεσμες μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές προτεραιότητες είναι απαραίτητες για να επανέλθουν οι οικονομίες σε τροχιά βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, ενσωματώνοντας την πράσινη μετάβαση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Η ΕΕ θα πρέπει να λάβει όλα τα δυνατά μέτρα για να διαφυλάξει πλήρως τη δημοκρατία παρά τις συνθήκες πανδημίας.

1.9. Η ΕΟΚΕ είναι της άποψης ότι η Πράσινη Συμφωνία πρέπει να ενσωματώσει τη νέα βιομηχανική στρατηγική και την εμπορική πολιτική σε συνδυασμό με την οικονομική και την κανονιστική πολιτική, αλλά και την πολιτική ανταγωνισμού σε μια ολοκληρωμένη προσπάθεια προς όφελος του περιβάλλοντος, χωρίς να δημιουργεί απειλές για την ενιαία αγορά και τις ευρωπαϊκές εταιρείες και θέσεις εργασίας, και να θέτει υψηλές περιβαλλοντικές φιλοδοξίες για τη βιομηχανία στο σύνολό της.

1.10. Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη ότι ένα από τα βασικά μηνύματα για την οικονομική σταθερότητα είναι ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποδίδουν τη δέουσα προσοχή στην ποιότητα των δημόσιων οικονομικών με την προώθηση των αναγκαίων και προσανατολισμένων στο μέλλον επενδύσεων.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Με το πολυμέρες σύστημα υπό συνεχή πίεση, οι εταιρείες της ΕΕ που δραστηριοποιούνται σε παγκόσμιο επίπεδο αντιμετωπίζουν αυξανόμενες τριβές και αβεβαιότητες παράλληλα με την αύξηση του προστατευτισμού και τις συνεχιζόμενες εντάσεις μεταξύ των εμπορικών εταίρων της ΕΕ. Οι παγκόσμιες αλυσίδες αξίας συρρικνώνονται και παρατηρείται γενικευμένη τάση επιστροφής στην περιφερειοποίηση σε παγκόσμιο επίπεδο. Η ΕΕ, από κοινού με τις ΗΠΑ και την Κίνα, βρίσκεται στο επίκεντρο της δυναμικής αυτής και ορισμένοι βασικοί κλάδοι της βιομηχανίας υφίστανται σημαντικές πιέσεις. Πρέπει να ληφθούν θεμελιώδεις αποφάσεις προκειμένου να ενισχυθεί η δυνατότητα αποφυγής του κινδύνου περιθωριοποίησης και να διατηρηθεί ο παγκόσμιος ρόλος της ΕΕ. Υπάρχει επείγουσα ανάγκη να επανεξεταστούν οι επενδύσεις στην εδαφική επικράτεια της ΕΕ και να δοθεί έμφαση στη στήριξη των επιχειρήσεων, ιδίως των ΜΜΕ, διασφαλίζοντας την παροχή ρευστότητας και τη σταθερότητα στον χρηματοπιστωτικό τομέα, διαφυλάσσοντας την ενιαία αγορά και εξασφαλίζοντας τη ροή βασικών αγαθών. Ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί μόνο με ένα μείγμα μέτρων όπως: κανονισμοί και πολιτικές που ισχύουν και για εταιρείες τρίτων χωρών όταν δραστηριοποιούνται στην ΕΕ, υποδομές, επενδύσεις σε δημόσια αγαθά (μεταξύ άλλων υγεία, εκπαίδευση, ψηφιακές υποδομές), αμοιβαιότητα στις δημόσιες συμβάσεις, αποτελεσματική εμπορική πολιτική, ψηφιακή ανεξαρτησία.

2.2. Η παγκόσμια ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της ΕΕ παρεμποδίζεται από την επιστροφή στη μονομέρεια και από την έλλειψη αποτελεσματικής παγκόσμιας διακυβέρνησης σε οικονομικά και εμπορικά θέματα, καθώς και από τις ασυμμετρίες της αγοράς και τις διαταραχές που προκαλούνται από τους επιδοτούμενους ανταγωνιστές, ειδικότερα τις κρατικές επιχειρήσεις, και από την κρίση. Οι επενδύσεις των εταιρειών της ΕΕ στην έρευνα και την καινοτομία έχουν ως στόχο να συνδυάσουν την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητα, αλλά οι εν λόγω επενδύσεις θα μπορούσαν να καταστούν αναποτελεσματικές λόγω της μειωμένης πρόσβασης στις διεθνείς αγορές και λόγω του αθέμιτου ανταγωνισμού. Στο πλαίσιο αυτό, οι ΜΜΕ είναι περισσότερο ευάλωτες από ποτέ.

2.3. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι συμμαχίες που προωθεί η ΕΕ θα μπορούσαν να συμβάλουν στην προώθηση των συμφερόντων της σε πολυμερείς οργανισμούς, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) και τα Ηνωμένα Έθνη. Ως εκ τούτου, η πρόσφατα εγκριθείσα βιομηχανική στρατηγική και η ετήσια έκθεση της Επιτροπής για την εφαρμογή των συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ) αποτελούν ένα βήμα προς αυξημένη διαφάνεια, αλλά παρέχουν επίσης ένα αποτελεσματικό μέσο για την παροχή αντικειμενικών βασικών πληροφοριών στην κοινωνία των πολιτών σχετικά με τις εμπορικές συμφωνίες που διαπραγματεύεται η ΕΕ.

Παρά το γεγονός ότι περιέχει ορισμένα θετικά στοιχεία, η συνολική δέσμη της πρόσφατα εγκριθείσας στρατηγικής για τη βιομηχανία δεν μας έχει ακόμη πείσει ότι θα κάνει αισθητή τη διαφορά για τις επιχειρήσεις, την εργασία και την κοινωνία των πολιτών, που προσπαθούν να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητα και την οικονομική ανάπτυξη της Ευρώπης.

2.4. Η εφαρμογή μιας ισχυρής ευρωπαϊκής βιομηχανικής πολιτικής και η προάσπιση των εμπορικών συμφερόντων της Ένωσης είναι συμβατές με τον πρωταρχικό στόχο της εξωτερικής πολιτικής της: ενίσχυση της πολυμερούς προσέγγισης γύρω από τα θεσμικά όργανα του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών. Οι απαραίτητες μεταρρυθμίσεις τους πρέπει να επιτρέπουν τη μετάβαση προς έναν κόσμο που διέπεται από δίκαιους κανόνες με δημοκρατικές αρχές.

3. Αξιοποίηση του δυναμικού των επιχειρηματικών προοπτικών

3.1. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής ότι οι επιχειρήσεις της ΕΕ μπορούν να επωφεληθούν από τη βιομηχανική στρατηγική και τις εμπορικές συμφωνίες της μόνον εφόσον διαθέτουν τις σωστές πληροφορίες για το περιεχόμενο αυτών των στρατηγικών και συμφωνιών και κατανοούν πώς λειτουργούν στην πράξη.

3.2. Η ΕΟΚΕ σημειώνει με ανησυχία ότι η πολυπλοκότητα των κανόνων καταγωγής και των διοικητικών εντύπων που απαιτούνται από τους εμπορικούς εταίρους της ΕΕ για την παροχή προτιμήσεων σε εταιρείες της ΕΕ, καθώς και οι προσπάθειες που αποσκοπούν στην απόδειξη της προτιμησιακής καταγωγής, φαίνεται να είναι δυσανάλογες για τις ΜΜΕ της ΕΕ σε σύγκριση με το μέγεθος των συμβάσεων που έχουν συνάψει.

3.3. Η ΕΟΚΕ προτείνει ότι, σε περίπτωση χωρών που εμπλέκονται σε πράξεις αθέμιτου ανταγωνισμού και θεσπίζουν δυσμενείς συνθήκες εργασίας ή αθέμιτα πρότυπα βιωσιμότητας, θα πρέπει επίσης να προβλεφθούν διατάξεις για τη διερεύνηση βασικών ζητημάτων σχετικά με την ανάπτυξη εναλλακτικών διευθετήσεων διαφορών και ηλεκτρονικών μηχανισμών επίλυσης διαφορών. Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει τον προσωρινό πολυμερή διαμεσολαβητικό διακανονισμό που ανακοίνωσε πρόσφατα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως προσωρινή λύση για τη διατήρηση μιας ανεξάρτητης διαδικασίας επίλυσης διαφορών σε δύο στάδια.

3.4. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι το μεγαλύτερο μέρος της εξαγωγικής δραστηριότητας των ΜΜΕ πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο εντός της ενιαίας αγοράς ⁽²⁾, με μόνο το ήμισυ περίπου των ΜΜΕ να πωλούν τα προϊόντα τους εκτός της ΕΕ-28 ⁽³⁾. σημειώνει επίσης ότι η εξαγωγική δραστηριότητα των ΜΜΕ παρουσιάζει επίσης υψηλό βαθμό συγκέντρωσης σε ορισμένα κράτη μέλη και περιφέρειες, με έξι κράτη μέλη ⁽⁴⁾ να αντιπροσωπεύουν πάνω από τα δύο τρίτα των συνολικών επιχειρήσεων και εμπορικών ΜΜΕ της ΕΕ.

3.5. Η ΕΟΚΕ επικροτεί το έργο που προωθεί η Επιτροπή σχετικά με την ηλεκτρονική πύλη που θα ενσωματώνει δύο βάσεις δεδομένων, τη βάση δεδομένων πρόσβασης στην αγορά και το γραφείο υποστήριξης για το εμπόριο και το οποίο αντιμετωπίζει την πολυπλοκότητα και την έλλειψη συνοχής των κανόνων καταγωγής και των τελωνειακών διαδικασιών και την εφαρμογή δωρεάν διαδικτυακού εργαλείου για τον υπολογισμό των κανόνων καταγωγής, ως πρόσθετη στήριξη των ΜΜΕ της ΕΕ.

3.6. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, καθώς και οι διπλωματικές και προξενικές αντιπροσωπείες των κρατών μελών, θα μπορούσαν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση της στρατηγικής της ΕΕ, των υπηρεσιών και του εμπορίου με τρίτες χώρες για τη διευκόλυνση τόσο των εσωτερικών επενδύσεων όσο και των εξαγωγικών ευκαιριών για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και το ευρωπαϊκό εργατικό δυναμικό.

3.7. Η ΕΟΚΕ επιπλέον, εκφράζει την ικανοποίησή της για τα υφιστάμενα εργαλεία που χρησιμοποιεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την προώθηση και τη στήριξη των ΜΜΕ της ΕΕ στις προσπάθειές τους για διεθνοποίηση, ώστε να καταστούν πιο ανταγωνιστικές σε παγκόσμιο επίπεδο, και επισημαίνει την ανάγκη να εξασφαλιστεί ότι αυτές οι πρωτοβουλίες αναλαμβάνονται από τη βάση προς την κορυφή. Παράλληλα με τις πρωτοβουλίες αυτές, το νέο πρότυπο μπορεί να προσφέρει περισσότερες ευκαιρίες στις ΜΜΕ και σε άλλους περιφερειακούς φορείς.

3.8. Η ΕΟΚΕ αντιμετωπίζει με ανησυχία τα εκκρεμή ζητήματα με τους εμπορικούς εταίρους της ΕΕ όπως παρουσιάζονται στην έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ιδίως το γεγονός ότι τα προϊόντα της ΕΕ εξακολουθούν να βρίσκονται αντιμέτωπα με φραγμούς όσον αφορά την πρόσβαση σε αγορές των χωρών εταίρων. Θα πρέπει να δοθεί υψηλή προτεραιότητα στην αμοιβαία μη γραφειοκρατική αναγνώριση των τεχνικών προτύπων.

3.9. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει πως, όπως τονίζεται σε μελέτη της Υπηρεσίας Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽⁵⁾ που βασίζεται σε ανάλυση των εμπορικών ροών σε ορισμένα κράτη μέλη, οι εξαγωγικές επιδόσεις των περιφερειών συσχετίζονται θετικά και σε μεγάλο βαθμό με το ΑΕγχΠ και ότι οι εμπορικές συναλλαγές παρουσιάζουν υψηλή συγκέντρωση σε λίγα κράτη μέλη.

3.10. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι ο εδαφικά άνισος αντίκτυπος της παγκοσμιοποίησης έχει αναγνωριστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα έγγραφα προβληματισμού με θέμα την *τιθάρευση της παγκοσμιοποίησης* και το *μέλλον των οικονομικών της ΕΕ*, στα οποία υπογραμμίζεται ότι, ενώ τα οφέλη της παγκοσμιοποίησης είναι διάσπαρτα, το κόστος της είναι συχνά τοπικού χαρακτήρα.

3.11. Η ΕΟΚΕ δίνει ιδιαίτερη έμφαση στον ρόλο της πολιτικής συνοχής όσον αφορά τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ μέσω στοχευμένων επενδύσεων σε βασικούς τομείς, όπως οι υποδομές δικτύων, η έρευνα και η καινοτομία, οι υπηρεσίες ΤΠ, η περιβαλλοντική και κλιματική δράση, η ποιοτική απασχόληση και η κοινωνική ένταξη.

3.12. Η ΕΟΚΕ αναδεικνύει τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠΠ) για την παροχή βοήθειας σε άτομα που είναι άνεργα λόγω διαρθρωτικών αλλαγών που οφείλονται στην παγκοσμιοποίηση, την ψηφιοποίηση, τη μετανάστευση και την κλιματική αλλαγή. Λαμβάνοντας υπόψη την τεράστια κλίμακα της επικείμενης οικονομικής κρίσης και της κρίσης στον τομέα της απασχόλησης, το ΕΤΠΠ πρέπει να ενισχυθεί οικονομικά, οι κανόνες του να είναι πιο ευέλικτοι ώστε να ανταποκρίνονται στη φύση και το μέγεθος της κρίσης, και να συνδέεται με το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

3.13. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι οι ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας και η τηλεργασία διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διατήρηση των θέσεων εργασίας και της παραγωγής, αλλά, παρά τις προσπάθειες μετριασμού των κοινωνικών επιπτώσεών της, η κρίση αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στην αύξηση της ανεργίας και των εισοδηματικών ανισοτήτων. Η αναθεωρημένη πολιτική της ΕΕ για την Πράσινη Συμφωνία θα μπορούσε να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση ότι η παγκοσμιοποίηση οδηγεί σε θετικές οικονομικές, κοινωνικές, εδαφικές και περιβαλλοντικές συνέπειες για τις επιχειρήσεις, τους εργαζόμενους και την κοινωνία των πολιτών και συμβάλλει στη μείωση των στρεβλώσεων της αγοράς.

⁽²⁾ Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Κοινοβουλευτικής Έρευνας (EPRS), *CETA implementation: SMEs and regions in focus (Εφαρμογή της CETA: οι ΜΜΕ και οι περιφέρειες στο επίκεντρο)*, μελέτη που εκπονήθηκε κατόπιν αιτήματος της ΕτΠ, 18 Νοεμβρίου 2019, διατίθεται εδώ: [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_IDA\(2019\)644179](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_IDA(2019)644179)

⁽³⁾ Έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 421, *Internationalisation of Small and Medium-sized Enterprises* (Διεθνοποίηση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων), Οκτώβριος 2015.

⁽⁴⁾ Βέλγιο, Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες και Ηνωμένο Βασίλειο.

⁽⁵⁾ Μελέτη της Υπηρεσίας Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με τίτλο «*Interactions between trade, investment and trends in EU industry: EU regions and international trade*» (Αλληλεπιδράσεις μεταξύ του εμπορίου, των επενδύσεων και των τάσεων της βιομηχανίας της ΕΕ: περιφέρειες της ΕΕ και διεθνές εμπόριο) που εκπονήθηκε κατόπιν αιτήματος της ΕτΠ, 27 Οκτωβρίου 2017, διατίθεται στη διεύθυνση [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/el/document.html?reference=EPRS_STU\(2017\)608695](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/el/document.html?reference=EPRS_STU(2017)608695)

3.14. Η ΕΟΚΕ διατηρεί την πεποίθηση ότι ένας μηχανισμός για την αντιμετώπιση του «αποτυπώματος άνθρακα» στη βιομηχανική παραγωγή και οι προσπάθειες για την απαλλαγή της βιομηχανίας από τις ανθρακούχες εκπομπές, θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για την εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού· σημειώνει, ωστόσο, ότι ένα τέτοιο μέτρο πρέπει να εξισορροπεί τις ανησυχίες για το περιβάλλον, το εμπόριο και τη δικαιοσύνη για την αποφυγή στρεβλώσεων της αγοράς, πυροδότησης αντιπώπων κατά χωρών της ΕΕ και, επομένως, ζημίας της βιομηχανίας και των βιομηχανικών θέσεων εργασίας της ΕΕ.

3.15. Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη ότι η μείωση του χάσματος όσον αφορά τις επιδόσεις παραγωγικότητας μεταξύ οικονομιών, περιφερειών και επιχειρήσεων υψηλής παραγωγικότητας και όλων των άλλων είναι ζωτικής σημασίας και ότι η παραγωγικότητα μπορεί να στηριχθεί μέσω αποτελεσματικών θεσμικών οργάνων και αποδοτικών φορολογικών συστημάτων.

3.16. Χρειάζεται μια νέα βιομηχανική πολιτική η οποία να επικεντρώνεται στην ενίσχυση των δραστηριοτήτων με υψηλότερο επίπεδο καινοτομίας και στην παραγωγή μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας, πτυχές άρρηκτα συνδεδεμένες με την προώθηση της ποιότητας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Μια τέτοια πολιτική, εάν σχεδιαστεί με συνετό τρόπο και εφαρμοστεί ορθά, μπορεί να συμβάλει στην αποφυγή των αρνητικών επιδράσεων που συνεπάγονται οι περαιτέρω μειώσεις του ΑΕγχΠ, ο κατακερματισμός της ενιαίας αγοράς και οι διαταραχές στις αλυσίδες αξίας.

4. Μετριασμός των αρνητικών επιπτώσεων επιμέρους εξελίξεων

4.1. Η ΕΟΚΕ καλεί όλους τους βασικούς θεσμικούς παράγοντες να επανεξετάσουν τις σχέσεις μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ-27 και του Ηνωμένου Βασιλείου, οι οποίες θα καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό τον αντίκτυπο της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου στις αντίστοιχες οικονομίες τους· πρέπει να προβλεφθούν κατάλληλα μέτρα για τους τομείς που θα πληγούν ιδιαίτερω-

4.2. Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η απόφαση των ΗΠΑ να επιβάλουν πρόσθετους δασμούς στα ευρωπαϊκά προϊόντα, ως αντίμετρο για τη βοήθεια που χορηγεί η ΕΕ στον κατασκευαστή της Airbus, θα επηρεάσει κυρίως τα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα που παράγονται στα κράτη μέλη της ΕΕ. Η αποτελεσματικότητα των μέτρων διασφάλισης της ΕΕ στον τομέα του χάλυβα, που εκ παραδόσεως αποτελούν το επίκεντρο της προσοχής της CCMI, θα πρέπει να επανεξεταστεί υπό το πρίσμα του προβληματικού οικονομικού περιβάλλοντος για τη χαλυβουργία, προκειμένου να αποφευχθούν περαιτέρω ζημιές σε εγχώριες επιχειρήσεις χάλυβα και να εξασφαλιστούν ίσοι όροι ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις και το εργατικό δυναμικό της ΕΕ.

Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι οι δασμοί επί του χάλυβα που επιβάλλουν οι ΗΠΑ έχουν οδηγήσει σε σημαντική εκτροπή του εμπορίου προϊόντων χάλυβα από τρίτες χώρες, που εισέρχονται ολόένα και περισσότερο στην ευρωπαϊκή αγορά, ιδίως σε δημόσιες συμβάσεις κατασκευής υποδομών.

4.3. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, μολονότι καμία χώρα δεν μπορεί να απομονωθεί από την παγκοσμιοποίηση χωρίς να επιβαρυνθεί με τεράστιο κόστος, ο κίνδυνος κατάρρευσης του πολυμερούς εμπορικού συστήματος είναι υπαρκτός και, ως εκ τούτου, η ΕΕ πρέπει να προβληματισθεί σχετικά. Επικροτεί, εν προκειμένω, το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2020, στο οποίο προτείνεται μια πρωτοβουλία για τη μεταρρύθμιση του ΠΟΕ έως το τέλος του 2020, καθώς και το προτεινόμενο σχέδιο ανάκαμψης.

4.4. Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη ότι η ΕΕ πρέπει να προβεί σε μια πιο αποφασιστική προσέγγιση για τη διασφάλιση ουσιαστικής αμοιβαιότητας στην πράξη και για την αντιμετώπιση του προστατευτισμού κατά την πρόσβαση στις αγορές δημοσίων συμβάσεων σε τρίτες χώρες.

Η κινεζική αγορά δημοσίων συμβάσεων και η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας είναι γνωστές για τις αποκλίσεις τους από τα διεθνή πρότυπα και, παρόλο που προσχώρησε στον ΠΟΕ, η Κίνα εξακολουθεί να αποτελεί σε μεγάλο βαθμό προστατευόμενη αγορά. Επιπλέον, η Κίνα δεν έχει προσχωρήσει ακόμη στη Συμφωνία για τις Δημόσιες Συμβάσεις (ΣΔΣ) του ΠΟΕ, παρά την υπόσχεσή της όταν έγινε δεκτή ως μέλος του ΠΟΕ. Η σύζήτηση για την Κίνα έχει γίνει πιο σημαντική στην ΕΕ. Φιλόδοξα προγράμματα όπως η πρωτοβουλία «Μία Ζώνη ένας Δρόμος» (*Belt and Road Initiative*), ή η πρωτοβουλία «*Made in China 2025*» και οι «Κατευθυντήριες γραμμές 16 + 1 (2017) Βουδαπέστη, 2018 Σόφια, 2019 Ντουμπρόβνικ)»⁽⁶⁾ έχουν προσελκύσει την προσοχή ορισμένων ιδιωτικών και δημόσιων φορέων, συμπεριλαμβανομένων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Το θέμα 5G έφερε την ψηφιακή ασφάλεια στο προσκήνιο, παρέχοντας γόνιμο έδαφος για την προώθηση της ψηφιακής ανεξαρτησίας της ΕΕ. Η ενίσχυση των προγραμμάτων της ΕΕ για επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία φαίνεται να είναι η πιο ορθολογική και αποδοτική προσέγγιση στο θέμα αυτό.

(6) 2017: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/2649_665393/t1514534.shtml;
2018: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/2649_665393/t1577455.shtml;
2019: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/2649_665393/t1655224.shtml.

4.5. Οι συστάσεις πολιτικής και τα συγκεκριμένα μέτρα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη δύο στρατηγικά χαρακτηριστικά. Το πρώτο είναι ότι η G20, που θα μπορούσε να καταστεί ένα παγκόσμιο πολιτικό φόρουμ, συμπληρωματικό του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών, για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων ανισορροπιών και ανισοτήτων έχει χάσει σε μεγάλο βαθμό το κύρος της. Το δεύτερο, στενά συνδεδεμένο, χαρακτηριστικό είναι ότι η ΕΕ στερείται αποτελεσματικής «εξωτερικής οικονομικής πολιτικής». Η βιομηχανική πολιτική και άλλες πολιτικές της ΕΕ που επηρεάζουν παράγοντες οι οποίοι σχετίζονται με την παραγωγή, την ενέργεια, την εσωτερική αγορά, την έρευνα και την καινοτομία, τις μεταφορές κ.λπ. είναι αποκομμένες από την εξωτερική διάσταση του εμπορίου και των εξωτερικών υπηρεσιών της ΕΕ ή αντικατοπτρίζονται μόνον εν μέρει, καθώς και οι υπηρεσίες χορήγησης εξαγωγικών πιστώσεων των κρατών μελών που θα πρέπει να συνδυάσουν τις δυνάμεις τους. Αυτή η απουσία καθιστά δυσκολότερη την αντιμετώπιση μεγάλων διεθνών φορέων και υποβαθμίζει τον ρόλο της ΕΕ σε πολυμερή και διεθνή φόρουμ και στην αποτροπή στρεβλώσεων της αγοράς.

5. Ο αντίκτυπος της κρίσης που προκάλεσε η πανδημία του κορονοϊού (COVID-19)

5.1. Η έξαρση της νόσου COVID-19 είχε έκτακτο μακροοικονομικό και δημοσιονομικό αντίκτυπο, ο οποίος εξακολουθεί να βρίσκεται σε εξέλιξη. Η ΕΟΚΕ συμπεριζείται την άποψη ότι δεν υπάρχει εναλλακτική λύση σε αυτές τις τεράστιες δημοσιονομικές και επεκτατικές νομισματικές πολιτικές στην ΕΕ και σε ολόκληρο τον κόσμο. Ανάμεσα στις καίριες προκλήσεις περιλαμβάνονται η ελλιπής και άνηση ανάκαμψη και η αύξηση της ανεργίας. Μολονότι τα μέτρα πολιτικής θα πρέπει να περιορίσουν την άνοδο της ανεργίας, τα αναγκαία μέτρα πολιτικής θα προκαλέσουν δημόσια ελλείμματα και θα αυξήσουν το δημόσιο χρέος.

5.2. Η CCMI τονίζει ότι η κρίση αυτή έχει σοβαρές μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην ΕΕ. Λόγω του γεγονότος ότι η πολιτική καθυστέρησε τη συντονισμένη δέσμευση της ΕΕ στην καταπολέμηση της πανδημίας, ενδέχεται να υπάρξει απώλεια εμπιστοσύνης στην πολιτική γενικά.

5.3. Στους λοιπούς κινδύνους περιλαμβάνονται η μεγαλύτερη διάρκεια της πανδημίας από την εικαζόμενη, η χρηματοπιστωτική αστάθεια τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο όσο και στην ΕΕ, η αύξηση του προστατευτισμού, ο κατακερματισμός της ενιαίας αγοράς και οι παγιωμένες διαρθρωτικές διαφορές.

5.4. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η Ευρώπη χρειάζεται επείγοντως ένα νέο σχέδιο για την εσωτερική ολοκλήρωση, μια κοινή οικονομική, κοινωνική (συμπεριλαμβανομένου του συντονισμού της δημόσιας υγείας), δημοσιονομική, ενεργειακή και περιβαλλοντική στρατηγική και μια συνεκτική εμπορική πολιτική. Η απουσία αποτελεσματικής ευρωπαϊκής στρατηγικής υπήρξε ανησυχητική και πρέπει να αντιστραφεί προς μια νέα συλλογική ευρωπαϊκή προσέγγιση.

5.5. Απαιτείται ένα τεράστιο πακέτο μέτρων ανάκαμψης και ανασυγκρότησης για επενδύσεις προκειμένου να στηριχθεί η οικονομία της ΕΕ μετά την κρίση στο πλαίσιο του νέου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, πέρα από αυτό που ήδη κάνουν ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Το αναγκαίο σχέδιο ανάκαμψης των επενδύσεων θα χρηματοδοτηθεί περαιτέρω μέσω των υφιστάμενων ταμείων της ΕΕ, των χρηματοδοτικών μέσων και των ομολόγων ανάκαμψης, τα οποία θα προσδιορίζονται σαφώς υπό το πρίσμα των προβλημάτων που προκάλεσε η κρίση λόγω της νόσου COVID-19, με την εγγύηση του προϋπολογισμού της ΕΕ. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΟΚΕ θεωρεί το σχέδιο ανάκαμψης που υποβλήθηκε πρόσφατα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ένα πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση.

5.6. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι το εμπόριο που βασίζεται σε κανόνες είναι επίσης ουσιαστικής σημασίας σε καιρούς κρίσης και μέρος της στρατηγικής της ΕΕ για την έξοδο από την κρίση. Τα κράτη μέλη της ΕΕ πρέπει να σέβονται την ενιαία αγορά και να διασφαλίζουν ότι δεν υπάρχουν εσωτερικοί φραγμοί στο εμπόριο της ΕΕ, δρομολογώντας μια πιο ολοκληρωμένη διαπραγμάτευση για μια πολυμερή συμφωνία που θα οδηγήσει σε ισότιμους όρους ανταγωνισμού, συμπεριλαμβανομένης της πιθανής μόνιμης ελευθέρωσης των δασμών για τον ιατρικό εξοπλισμό και θα συμβάλει ώστε οι παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού να μπορούν να λειτουργούν ελεύθερα σε αυτόν τον κρίσιμο τομέα. Μαζί με αυτά τα μέτρα, η ελευθέρωση των δασμών και η χρηματοδότηση των εξαγωγών, με σωστό συντονισμό των αντίστοιχων φορέων της ΕΕ και των κρατών μελών, θα μπορούσαν να μειώσουν την πίεση στις επιχειρήσεις και να αποτρέψουν τις στρεβλώσεις της αγοράς.

Βρυξέλλες, 16 Ιουλίου 2020.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Luca JAHIER